

Rauman kaupunki
Sivistysvaliokunta
Kanalinranta 3
PL 41
26101 Rauma
kirjaamo@rauma.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Diaarinumero: VN/18125/2025
PL 29
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.okm@gov.fi

Lausunto ehdotukseen hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

Rauman kaupunki järjestää taiteen perusopetusta musiikin laajassa oppimäärässä sekä kuvataiteen ja teatteritaiteen yleisessä oppimäärässä. Rauman seudulla tarjolla olevien taiteenlajien taiteen perusopetuksen kysyntä ja tarjonta sekä oppimäärien saatavuus ja saavutettavuus ovat yleisesti ottaen hyvällä tasolla: taiteen perusopetuksen lukukasimaksut on pystytty pitämään kohtuullisina ja vuosi sitten käyttöön otettiin täysin uudet Karin kampuksen opetustilat, joiden suunnittelussa huomioitiin myös taiteen perusopetuksen tarpeet.

Ehdotuksessa hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi esitetään siirtymistä yhteen, 50 opintopisteen laajuiseen oppimäärään, joka sisältäisi vähintään 1 000 tuntia opetusta. Oppimäärän voisi suorittaa myös laajempaa kuin 50 opintopisteen kokonaisuutena, jolloin valtionrahoituksella tuettua opetusta voisi saada enintään 1 500 tuntia. Nykyiseen taiteen perusopetuksen yleiseen oppimäärään verrattuna tämä tarkoittaisi opetustuntimäärän kasvattamista vähintään kaksinkertaiseksi, mikä aiheuttaa huomattavaa lisäresurssien tarvetta, sillä sekä opetushenkilöstön että taideopetukseen soveltuvien erityistilojen määrää tulisi lisätä. Yhteen oppimäärään siirtyminen ja sen myötä yleisen oppimäärän opetustuntien tuplaantuminen johtavat väistämättä lisäkustannuksiin niin koulutuksen järjestäjille kuin perheille. Korkeammat lukukausimaksut rajaavat osallistujia ja heikentävät saavutettavuutta sekä saattavat syrjäyttää ne lapset ja nuoret, joilla ei ole mahdollisuutta sitoutua laajempaan tuntimäärään.

Sivistysvaliokunnan huomioita työryhmän antamaan ehdotukseen taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi:

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Työryhmän ehdotus: Taiteen perusopetus on tavoitteellisesti etenevää ja oppilaan taitotason huomioivaa eri taiteenalojen koulutusta, joka tukee oppilaan kasvua varhaisiästä lähtien, elinikäistä oppimista, taidesuhteen ja taitojen muodostumista sekä edistää mahdollisuuksia hakeutua eri taiteenalojen jatko-opintoihin. Opetus edistää luovaa osaamista, kulttuurista osallisuutta, kestävä elämäntapaa sekä yksilön hyvinvointia.

Muutettu ehdotus: Taiteen perusopetus on tavoitteellisesti etenevää ja oppilaan taitotason huomioivaa, **ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää** eri taiteenalojen koulutusta, joka tukee **varhaisiästä lähtien** oppilaan kasvua, elinikäistä oppimista, taidesuhteen ja taitojen muodostumista sekä edistää mahdollisuuksia hakeutua eri taiteenalojen jatko-opintoihin. **Taiteen perusopetus** edistää luovaa osaamista, kulttuurista osallisuutta, kestävä elämäntapaa sekä yksilön hyvinvointia.

Perustelut: Lain uudistamisen tavoitteena on lisätä saatavuutta ja saavutettavuutta, mutta sitä ei tule tehdä lasten ja nuorten kustannuksella. Koulutusmuodon alkuperäinen tarkoitus on tarjota taiteen perusopetusta ja siitä saatavaa osaamista ensisijaisesti lapsille ja nuorille. On huomattava, että muotoilu ensisijaisesti lapsille ja nuorille ei sulje pois opetuksen järjestämistä aikuisille. Tämä sanamuoto mahdollistaa joustavat paikalliset ratkaisut ja antaa opetuksen järjestäjille mahdollisuuden päättää, missä tilanteissa aikuisten osallistuminen on tarkoituksenmukaista.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Työryhmän ehdotus: Koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja hyväksyä kullekin taiteenalalle opetussuunnitelma, joka on laadittu 1 momentissa tarkoitetun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Muutettu ehdotus: **Koulutuksen järjestämiseksi** tulee laatia kullekin taiteenalalle opetussuunnitelma, joka on laadittu 1 momentissa tarkoitetun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Koulutuksen **järjestäjä hyväksyy** kullekin taiteenalalle opetussuunnitelman.

Perustelut: Nykyisin oppilaitokset itse laativat opetussuunnitelmansa ja koulutuksen järjestäjä (esimerkiksi kunta) hyväksyy ne. On tärkeää, että tämä käytäntö säilyy, eikä laki siirrä opetussuunnitelmien laadintavastuuta sellaisille tahoille, joilla ei ole pedagogista asiantuntemusta.

Opintopiste oppimäärän mitoittamiseen on hyvä ja yhteneväinen tapa muihin koulutusmuotoihin verrattuna. Asetuksessa määritellään, että yhtä opintopistettä kohden pitää antaa 20 opetustuntia. Oppimäärää ei tulisi määritellä niin, että sen laajuus on vain opetustunteja. Taidealojen eroavaisuudet ja kunkin taiteenalan ominaispiirteet tulisi huomioida sekä turvata taiteenalakohtaiset pedagogisesti perustellut ratkaisut ja joustavuus opetustavoissa, eikä lukita annettavaa opetustuntimäärää asetuksen tasolla. Taiteenalakohtaisesti tulee turvata pedagogisesti perustellut ratkaisut ja joustavuus opetustavoista, mm. yksilö- ja ryhmäopetuksen suhteesta. Erittäin tärkeää on, että oppimäärä jäsennetään selkeisiin osakokonaisuuksiin, jotka ohjaavat opetuksen järjestämistä ja tukevat sekä oppilaan että opettajan työskentelyä eri osa-alueista rakentuvan ja vuosien ajan etenevän opintopolun aikana.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen muuttaminen:

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Työryhmän ehdotus: 5) jolla on asianomaisella taiteenalalla saavutettu taiteellinen tai muu ammatillinen ansioituneisuus.

Muutettu ehdotus: Kohta 5 poistetaan kokonaan tai 5) jolla on asianomaisella taiteenalalla saavutettu taiteellinen tai muu ammatillinen ansioituneisuus **sekä vähintään 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot**

Perustelut: Pedagoginen koulutus (60 opintopistettä) tulee sisältyä kaikkiin kelpoisuusluokkiin. Taiteelliset ansiot eivät yksin riitä, sillä opetussuunnitelmien tavoitteellinen toteuttaminen edellyttää pedagogista osaamista. Ilman pedagogista osaamista ei voida taata, että opettaja kykenee suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan opetusta taiteen perusopetuksen vaatimalla tavalla. Asetuksen kohta 5 on ongelmallinen myös siksi, että se jättää kelpoisuuksien arvioinnin koulutuksen järjestäjän vastuulle ilman selkeitä kriteerejä.

Raumalla 24.9.2025

Rauman kaupunki, sivistysvaliokunta